

ધોરણ :- 5

વિષય :- પર્યાવરણ

પાઠ :- 9 ચઢીએ ઉંચા ચઢાણ !

Climbing Boots

Crampons

Descender (figure of 8)

Ascender (Jumar)

Screw Gate

Harness

Climbing Rope

Snow Bar

Ice Screw

Prusik Rope

Helmet - UIAA tested

ਨਵੇਂ ਪਰੰਪਰਾਗੋਹਣ ਸੰਸਥਾ, ਉਤਰਕਾਸ਼ੀ

કેબ્યુઆરી 2, 1984
પર્વતારોહણ છાવણી
નહેરુ પર્વતારોહણ સંસ્થા, ઉત્તરકાશી

અમે પર્વતારોહણ છાવણીમાં હતા અને ખૂબ જ ઉત્સાહમાં હતાં.
અમારા માંથી વીસ કેન્દ્રીય વિધાલયના શિક્ષકો હતાં. સાથે થોડી મહિલાઓ
બેન્ક અને બીજુ સંસ્થાઓમાંથી હતી.

આજે છાવણીનો બીજો દિવસ હતો. સવારે હું મારી પથારીમાંથી
ઉઠી અને પગ નીચે મૂકવા ગઈ ત્યાં તો દર્દી ચીય પાડી ઉઠી. મને યાદ હતું
ગાઇકાલે હું મારી પીઠ પાછળ વજનદાર શૈલાઓ સાથે 26 કિમી ચાલી હતી.
મને તે સાંકડા, ખરબચડા અને સીધા ચઢાણવાળા રસ્તા પર ફરીથી ચઢવામાં
બીક લાગતી હતી.

મારી આંખોમાં આંસુ સાથે મેં બ્રિગેડીઅર ઝાનસિંધ, જે અમારા સાહસિક પ્રવૃત્તિઓના અભ્યાસકુમના માર્ગદર્શક હતા તેમના ખંડ તરફ ધીમે-ધીમે જવાનું ચાલું કર્યું હું વિચારતી હતી કે આજના દિવસની મુસાફરી માટે હું શું બહાનું કાઢું ?
મેં પાછળથી તેમનો ભારે અવાજ સાંભળ્યો.

“મેડમ, તમે સવારના નાસ્તાના સમયે અહી શું કરો છો ? ઉતાવળ કરો ! નહિ તો તમારે ભૂખ્યા પેટે મુસાફરી કરવી પડશે.”

“ સાહેબ, સાહેબ...” હું તેનાથી વધુ ના બોલી શકી.

“ તમારા પગમાં ફોલ્લાં પડયા છે, તમે ચાલી નહિ શકો. તમે આ જ કહેવા આવ્યા હતા, ખડું ને ?”

“ હા, સાહેબ.”

“ આમાં કઈ નવું નથી.હવે જડપથી તૈયાર થઈ જાઓ.

હું વિલા મોઢે તૈયાર થવા માટે ભાગી. હું જવા માટે પાછળ ફરી ને મેં
તેમનો અવાજ ફરી સાંભળ્યો, “ સાંભળો, મેડમ. તમે જૂથ સાતના નાયક છો.
તમારે જેને ચઠવામાં મુશ્કેલી હોય તેઓને મદદ કરવાની રહેશે. તમને
પહેલાથી પર્વતારોહણમાં જૂથનાયકની જવાબદારીઓ જણાવવામાં આવેલી
છે.

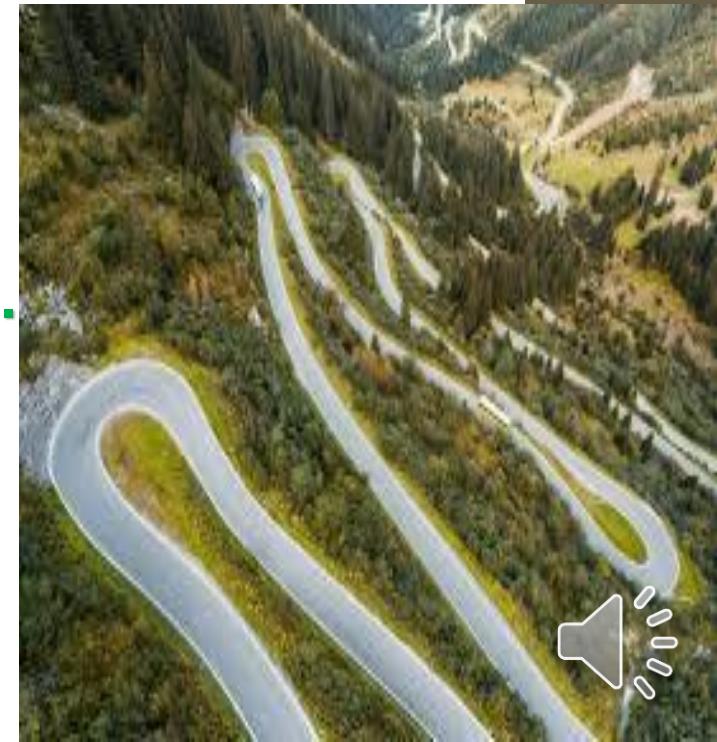

કહો :

- તમે ક્યારેય પર્વતો જોયા છો ? તમે ક્યારેય પર્વત પર ચઢ્યા છો ? ક્યાં અને ક્યારે ?
- ✓ ગયા વર્ષે જ્યારે અમે શિમલાના પ્રવાસે ગયા હતા ત્યારે મે પર્વતો જોયા હતા ત્યાં મેં પર્વતો પર ચઢવાનો આનંદ પણ માણ્યો હતો.
- એકધારું તમે કેટલે દૂર સુધી ચાલ્યા છો ? તમે કેટલે ઉંચે જઈ શકો છો ?
- ✓ એકધારું અમે 3 કિલોમીટર જેટલું ચાલ્યા હતા. અમે 5 કિલોમીટર જેટલું ઉપર જઈ શકીએ.

કલ્પના કરો !

- તમે પર્વતો પરના રસ્તા વિશે શું જાણો છો ? ચિત્ર દોરો.
- ✓ પર્વતો પરના રસ્તા વાંકા-ચૂકા અને ઢોળાવ વાળા હોય છે.

મોટી જવાબદારી

જૂથનાયકે શું કરવાનું હોય, તે વિશે મેં વિચારવાનું ચાલુ કર્યું.

- બીજાને તેમને સામાન લઈ જવામાં મદદ કરવી.
- જૂથને આગળ જવા હેવું અને જૂથનાયકે પાછળ રહેવું.
- જે લોકો ચઢી ના શકતા હોય, તેઓને મદદ કરવી.
- રોકાણ અને આરામ કરવા સારી જગ્યા શોધવી.
- જેઓની તબિયત સારી ન હોય, તેઓનું ધ્યાન રાખવું.
- જૂથ માટે જમવાની વ્યવસ્થા કરવી.

સૌથી મહત્વની બાબત એ છે કે બીજાએ કરેલી ભૂલ માટે પણ સજા ભોગવવા તૈયાર રહેવું.

મને સમજાયું કે, અહી ખાસ પ્રકારની શિસ્ત છે. મને વિચાર આવ્યો કે શું છાવણી મારા માટે હજુ પણ આનંદદાયક રહેશે!

જ્યથ 7

જ્યથ 7 માં અસમ, મણિપુર, મેઘાલય, મિઝોરમ અને નાગાલેન્ડની છોકરીઓ હતી. આ જ્યથમાં હું એક જ કેન્દ્રીય વિધાલયની શિક્ષિકા હતી. હું મારા જ્યથના નવા સભ્યોને મળીને ખૂબ ખુશી હતી. તેમનાં ઘણા હિન્દી સારી રીતે બોલી શકતા ન હતા. અમે એકવીસ દિવસ સાથે રહ્યાં તેમ છતાં મિઝોરમથી આવેલી એક છોકરી ખાનદોંબી સાથે હું એક વખત પણ વાત ન કરી શકી, તેનું મને દુઃખ લાગ્યું હતું. તે ફક્ત મિઝો ભાષા બોલે છે. તેમ છતાં અમે અમારા હદ્યથી એકબીજાની નજીક આવતાં હતાં.

કહો :

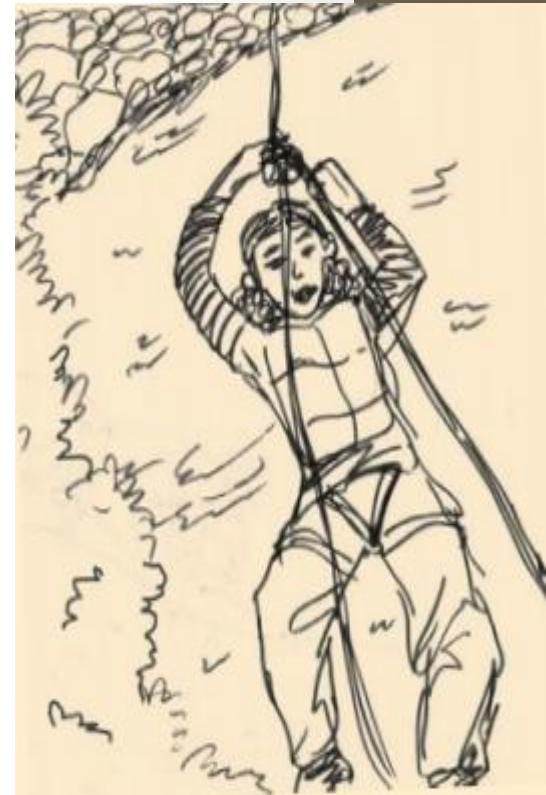
- તમારા વિચારે જૂથનાયકની જવાબદારી શું હોય છે ?
- જૂથના દરેક સભ્યની સંભાળ રાખવી
બધામાં શિસ્ત જાળવવી
બધા સભ્યોને સાચા માર્ગ પર જવા માટે માર્ગદર્શન આપવું
- તમને આવી કોઈ છાવણીના નાયક બનાવવામાં આવે તો તમે શું કરશો ?
- આવું જવાબદારી ભર્યું કામ મને સોપવામાં આવે તો હું આનંદ પૂર્વક અને
પૂરી જવાબદારી સાથે તે કામને નિભાવું.
- તમારા વર્ગમાં મોનિટરને શું-શું કરવાનું હોય છે?
- અમારા વર્ગના મોનિટર નીચે મુજબ ના કાર્ય કરે છે
શિક્ષકની ગેરહાજરીમાં વર્ગમાં શાંતી જાળવી રાખવી.
વર્ગમાં રોજિંદા ઉપયોગની વસ્તુઓની વ્યવસ્થા કરવી જેમ કે યોક, ડસ્ટર, વગેરે.
વર્ગના રજિસ્ટરની કાળજી લેવી
- શિક્ષકની ચકાસણી કાર્ય માટે નોટબુક અથવા પરીક્ષણ નકલો એકત્રીત કરવી
- તમને વર્ગ-મોનિટર બનવું ગમે છે ? કેમ ?
હા, હું વર્ગ મોનિટર બનવા માંગું છું. મારા વર્ગનું નેતૃત્વ કરવું તે એક અદ્ભુત અને
પડકારજનક કાર્ય હશે.

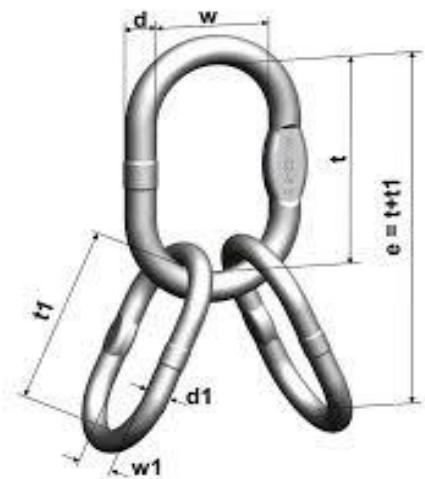
નદી પાર કરવી...
કેબ્યુઆરી 5, 1984

અમને સવારના નાસ્તામાં વિટામિન “સી”, લોહતત્વની ગોળીઓ
અને ગરમ ચોકલેટી ફૂધ મળ્યું. આ બધું શક્તિ માટે અને ઠંડીમાં ગરમી
જગ્યવવા માટે આપવામાં આવ્યું. રોજે સવારે અમારી તબીબી તપાસ કરવામાં
આવતી. અમે અમારી પદ્દીઓ બાંધતા અને બાકીના દિવસો ગણાતા.

આઠ કિમીની મુસાફરી બાદ અમે એક નદી પાસે પહોંચ્યા. નદી
પાર એક કાંઠાથી બીજા કાંઠા સુધી જાડું દોરડું બાંધ્યું હતું. દોરડું બંને બાજુથી
ખીલા કે “મેઘ” સાથે મજબૂત બાંધેલું હતું. હું થોડી ગભરાતી હતી. મેં
વિચારવાનું ચાલું કર્યું કે જો દોરડું નીકળી જય તો શું થશે ? હું નદીની
અનુભૂતિ પ્રાપ્ત કરી રહ્યું હતું.

અમારા પ્રશિક્ષકે પોતાની કમરની આસપાસ દોરડું બાંધ્યું અને તેની પર કડી ભરવી. પછી તેમણે તે કડી નદી પરથી પસાર થતાં જડા દોરડામાં પરોવી. ઠડા પાણીમાં ચાલતા-ચાલતા તે બીજુ બાજુ પહોંચ્યા. ઝડપથી વહેતી નદીમાં જવા કોઈ તૈયાર હતું નહિ. દરેક જણ એકબીજાને પહેલા મોકલવા ઘક્કા મારતા હતા. તે હારમાં હું છેલ્લે ઉભી હતી એ આશાએ કે મને કોઈ જોશે નહિ. પણ અમારા પ્રશિક્ષક હાથમાં કડી અને દોરડું લઈ મારી પાસે આવ્યા. હવે મને લાગ્યું કે છટકાશે નહિ. હું તૈયાર થઈ ગઈ, પણ હિમત ચાલતી ન હતી. સાહેબ મારો ડર જણી શક્યા નહિ. તેમણે મોટેશી કહ્યું, “સંગીતા મેડમ માટે ત્રણ હર્ષનાદ!” અને મને ખબર પડે તે પહેલાં, કોઈએ મને ધીમેશી પાણીમાં ઘક્કો માયો.

મને મારા પગ શીજુ ગયા હોય એવો અનુભવ થયો. કું ધૂજવા લાગી, મારા દાંત જકડાઈ ગયા. મેં દોરડું પકડયું અને મક્કમતાથી મારા પગ નદીના તટ પર મૂક્યા. જેવું પાણીમાં ચાલવાનું ચાલુ કર્યું, નદી ઊંડી થતી હતી અને ધીમે-ધીમે પાણી મારા ગળા સુધી પહોંચી ગયું. નદીની વચ્ચે મારું સંતુલન જતું રહ્યું અને કું લપસવા લાગી. કું ખૂબ જ ડરેલી હતી અને ખૂબ ઊંડી પણ લાગતી હતી. દોરડું મારા હાથમાંથી સરકી રહ્યું હતું. કું મદદ માટે બૂમો પાડવા લાગી.

મને લાગતું હતું કે હું નદીમાં તણાઈ જઈશ. પણ ના, મેં જોયું કે હું કડીશી દોરડા સાથે બંધાવેલી હતી. હું અવાજ સાંભળી શકતી હતી. “ દોરડું પકડો, દોરડું પકડો,” મેં જેમતેમ દોરડું પકડવા પ્રયત્ન કર્યો અને મારી જતને આગળ ધકેલી. ધીમેશી, શોડી હિમત સાથે હું નદીકિનારે પહોંચ્યો. હું નદીમાંથી જ્યારે બહાર આવી ત્યારે મને અનહં આનંદ થયો. હવે કિનારે ઉલ્લી રહીને હું બીજાઓને દોરડું મજબૂતાઈશી પકડવા કહેતી હતી. મને ખબર હતી કે આ આત્મવિશ્વાસ સાથે હિમભર પડકારનો સામનો કરવાનું પરિણામ હતું.

શોધો અને લખો :

- પર્વતારોહણ કરવા કેવા પ્રકારનાં સાધનોની જરૂર પડે છે ?
- ✓ પર્વતો પર ચઢવા માટે એક જડુ દોરડું, હુંક , લાકડી, કુહાડી, ઓક્સિજન સિલિન્ડર, શિકારી પગરખાં, કુડ પેકેટ્સ, ટોર્ચ, પાણીની બોટલ, ડાઈરી, પ્રાથમિક સારવાર પેટી વગેરે જરૂરી છે.
- તમે ક્યારેય કરી અને દોરડું બીજા કોઇ કાર્ય માટે ઉપયોગ થતું જોયું છે ? ક્યાં ?
- ✓ હા, મેં જોયું છે કે કુલામાંથી પાણીની ડોલ બહાર કાઢવા માટે તેમજ હેલીકોપ્ટર દ્વારા ઘણી વાર લોકોને બચાવવા હૂક અને દોરડાનો ઉપયોગ થાય છે.
- જો તમારે પર્વત પરની નોંધી પાર કરવી હોય, તો તમે બીજા ક્યા ઉપાયો કરી શકો ?
- ✓ આપણે બ્રિજ અથવા બોટનો ઉપયોગ કરીને પર્વતોમાં કોઇ નોંધી પાર કરી શકીએ છીએ.
- શા માટે પર્વતો પર આપણને વધારે શક્તિની જરૂર પડે છે ?
- ✓ જ્યારે આપણે પર્વત પર ચઢીએ છીએ ત્યારે આપણે ગુરુત્વાકર્ષણ બળની વિરુદ્ધમાં બળ કરવું પડે છે એટલે આપણને વધારે શક્તિની જરૂર પડે છે.

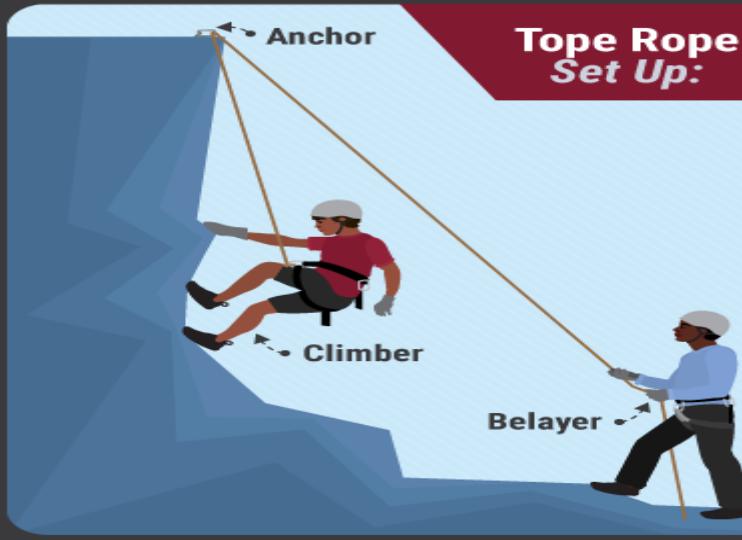
ખડકો પર ચઢવું
ફેબ્રુઆરી 10, 1984

આમરે ટેકલા ગામ પહોંચવ
ઉંચાઈએ હતું. અમારી પીઠ પર
ખોરાકનાં પડીકા, પાણીની બોટા
સિસોટી, તે હોય.

આ
કન્દળ રા
જોયા.

આ
અમારા ક
કરવાની
દોરડું બા
ચાલું કર્ય
ત્યાં દોરસ

“ર
રાખો, વ
કર્યું. પછી

ગામ 1600 મીટરની
રી બધી વસ્તુઓ જેવી કે
યરી, રૂમાલ, સાબુ, કોટ,

મુમે
ઉલેલા
ઝ્યાં અમે
પીછેહઠ
આજુબાજુ
પાછાવનું
ડી. અને

૧૮ સીધી

નાં ચાલું
ફેને “

પર્વતારોહણ દરમ્યાન વપરાતા સાધનો

કહો :

□ તમે ક્યારેય આડ પર ચઢ્યા છો? તમને કેવું લાગ્યું ? તમને ડર લાગ્યો ?

તમે ક્યારેય નીચે નીચે પડ્યા છો?

✓ હા, હું એક વાર કેરી તોડવા માટે વૃક્ષ પર ચડયો હતો. શરૂઆતમાં મને શોડો ડર પણ લાગ્યો હતો. હું ક્યારેય વૃક્ષ પરથી નીચે પડ્યો નથી.

□ તમે ક્યારેય કોઈને નાની દીવાલ પર ચઢતા જોયા છે ? તમારા વિચારે દીવાલ ચઢાવી અને ખડક ચઢવામાં શું તફાવત છે ?

✓ દીવાલ ખૂબ ઊંચી નથી હોતી જ્યારે પર્વતો ખબ ઊંચા હોય છે અને દીવાલ એકદમ સીધી હોય છે જ્યારે ખડક ઉભડખાબડ હોય છે.

એક રમ્ભૂજ બનાવ
ફેબ્રુઆરી 14, 1984

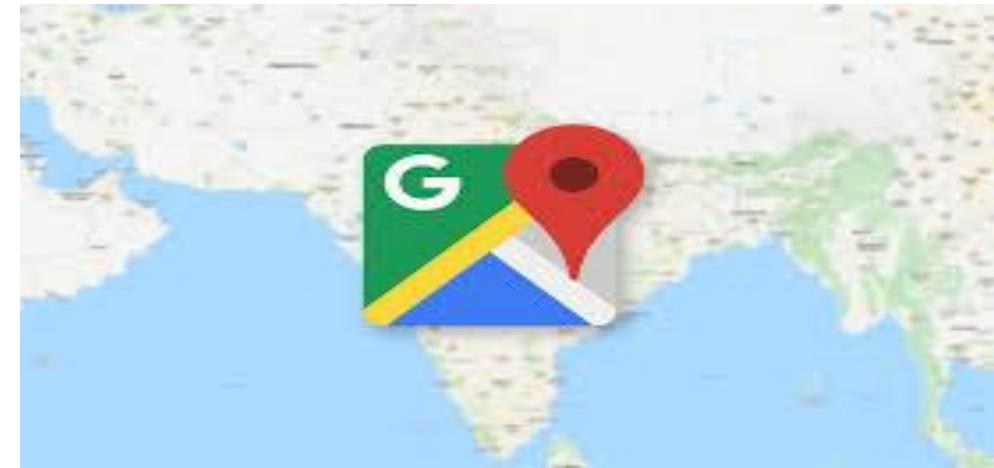
સાંજ હતી. ખાનદોન્બીને ભૂખ લાગી હતી. અમારી પાસે કઈજ ખાવાનું ન હતું. તે વાડ કુદીને ઘેતરમાં ગઈ. તેણે ઝડપથી બે મોટી કાકડી તોડી અને પછી આવી. તરત જ એક સ્ત્રી પોણણથી આવી અને તેને તેની બેગથી પકડી. તે ખાનદોન્બીને પોતાની ભાષામાં કઈંક કહેવા લાગી. અમે તે શું કહી રહી છે તે સમજી શકતા નહોતા. ખાનદોન્બી તેને મિઝો ભાષામાં સમજવવાનો પ્રયત્ન કરતી હતી જે અમે પણ સમજી શકતા ન હતા. મેં હિન્દીમાં સમજવવા પ્રયત્ન કર્યો. પરંતુ બજેમાંથી એક પણ ભાષા તે સ્ત્રી સમજતી ન હતી. અંતે મેં મારા હાથ માફી માંગવા જોડાયા.

એટલામાં અમારું જૂથ ખૂબ જ દૂર જતું રહ્યું. અંધારું થઈ ગયું હતું. મને લાગ્યું અમે રસ્તો ભૂલી ગયા છીએ. હવે અમે સાચેજ ડરી રહ્યાં હતા અને અમારી બેટરીથી પણ રસ્તો જોઈ શકતા ન હતા. ઠંડી હોવા છતાં મને પરસેવો થવા લાગ્યો. મેં ખાનદોન્બીનો હાથ જોરથી પકડી રાખ્યો. મેં મોટેથી બૂમ પાડી, “તમે બધા ક્યા છો ? તમે મને સાંભળી શકો છો ?” પર્વતોમાં મારા અવાજના પડધા પડતાં હતા. અમે બંને મોટેથી અમારી સિસોટી વગાડવા લાગયા અને અમારી બેટરીનો પ્રકાશ ફેંકવા લાગ્યા. કદાચ જૂથને ખબર પડી કે અમે ઓવાઈ ગયા છીએ. અમે દૂરથી સિસોટીનો અવાજ સાંભળ્યો અને સંકેત સમજાઈ ગયો. અમે એકબીજાનો હાથ જોરથી પકડ્યો અને રાહ જોવા લાગ્યા. ખાનદોન્બીને લાગ્યું કે અમારે વાત ચાલું રાખવી જોઈયે. તેણે મિઝો ભાષામાં ગીત ગાવાનું ચાલું કર્યું. થોડા સમય પછી અમે જૂથના સભ્યોને અમારી તરફ આવતાં જોયા. અંતે અમે ફરી જૂથ સાથે હતાં.

કહો :

- તમારા વર્ગમાં કોઈ એવું છે જેની ભાષા તમને સમજાતી નથી અથવા તે તમારી ભાષા સમજતા નથી ? તમે આવી સ્થિતિમાં શું કરો છો ?
- ✓ જ્યારે આવી સ્થિતિ સર્જય ત્યારે આપણે ઈશારાઓ અને સંકેતોથી વાત કરવી જોઈયે.
- તમે ક્યારેય તમારો રસ્તો ભૂલી ગયા છો ? પછી તમે શું કર્યું ?
- ✓ જ્યારે આપણે રસ્તો ભૂલી જઈએ ત્યારે ત્યના સ્થાનીક લોકોની મદદથી રસ્તો શોધી શકાય અને આજે તો હવે ગૂગલમેપ દ્વારા પણ આપણે રસ્તો શોધી શકીએ છીએ.
- તમારા વિચારે ખાનદોન્બીએ કેમ મોટેથી ગીત ગયું હશે?
- ✓ ખાનદોન્બી મોટેથી ગીત ગાતી હતી કારણકે તેના ગ્રૂપના બીજા સભ્યો તેને સાંબળી ને શોધી શકે.
- તમે કોઈને ડરથી બચવા કઈ કરતાં જોયા છે ? શું અને ક્યારે ?
- ✓ ઘણીવાર લોકો ડરથી બચવા બૂમો પડતાં હોય છે અથવા બે હાથ જોડીને ભગવાન ને પ્રાર્થના કરતાં હોય છે.

એક ખાસ મહેમાન
ફેબ્રુઆરી 15, 1984

રાત્રિભોજન બાદ અમે ખાસ મહેમાન 'બચેન્ડી પાલ' ને મળ્યા. તે હમણાં જ માઉન્ટ એવરેસ્ટ ચઢવાની ટુકડીમાં પસંદગી પામ્યાં છે. તેઓ બ્રિગેડિએર શાનસિંધનાં આશીર્વાદ લેવા આવ્યા હતા. તે સાંજ ખુશીની હતી, અમે ગીતો ગાતાં હતાં. બચેન્ડી પણ અમારી સાથે પ્રખ્યાત પહાડી ગીત, "બેડુ
પાકો, બારામાસા, કફ્ફલ પાકો ચૈતા, મેરી છેલા" ગાવામાં અને તેના પર નૂત્ય
કરવામાં જોડાયાં. તે સમયે અમને ખબર ન હતી કે બચેન્ડી પાલ ભારતની
માઉન્ટ એવરેસ્ટ ચઢવાવાળી પ્રથમ મહિલા બનશે અને ઈતિહાસનું સર્જન
થાયાં.

18, 1984

અમે 2134 મીટરની ઊંચાઈએ ઉભા હતા. અમારે રાત્રિ અહી વિતાવવાની હતી. દરેક જણ તંબુ બાંધવામાં વ્યસ્ત હતા. અમે તંબુ માટે અને પથરાવા માટે બે પડની પ્લાસ્ટિક ચાદરનો ઉપયોગ કર્યો અને ખીલીઓ મારી તંબુ લગાવવા લાગ્યા. જેમ-જેમ અમે એક બાજુથી તેને બાંધતા તરત જ બીજુ બાજુથી પવન તેને ઉડાડી દેતો. ખૂબ જ ખેંચતાણ પછી, અમે તંબુ બાંધી શક્યા. પછી અમે તંબુની આસપાસ ખાડો ઘોધ્યો.

અમને ખૂબ ભૂખ લાગી હતી. અમે ચૂલો બનાવી રાંધવા માટે લાકડાં, પથ્થરો અને અન્ય સામગ્રી શોધ્યા. જગ્યા પછી છાવણીની આસપાસનો કચરો બેગો કરી બેગમાં ભર્યો. ઝડપથી અમે અમારી સૂવાની બેગમાં ગયાં.

હું તેમાં સૂઈ શકીશ કે નહિ તેના વિશે ચોક્કસ ન હતી.

તે આરામદાયક હશે ? શું તેમાં ઠંડી નહિ લાગે ?

પરંતુ તે બેગ મુલાયમ પિછાઓથી ભરેલી હતી,

જે અમને ગરમ રહેવામાં મદદ કરે છે.

અમે બધા ખૂબ જ થાકી ગયાં હતાં
એટલે પડતાંવેંત અમે સૂઈ ગયાં.

સવારે અમે ઉઠ્યાં અને જોયું તો બરફ પડતો હતો. સકેદ મુલાયમ બરફની પતરીઓ નરામશથી પડતી હતી. વાહ ! કેટલું સુંદર ! છોડ, વૃક્ષો, ધાસ અને પર્વતો બધું જ સકેદ દેખાતું હતું. આજે અમારે 2700 મીટરની ઊંચાઈએ ચઢાવનું હતું. અમે લાકડીની મદદથી બરફમાં સાવધાનીપૂર્વક ચાલતા હતા. તે ખૂબજ મુશ્કેલીભર્યું હતું, કારણકે અમે લપસતા હતા. તેમ છતાં પણ બપોરે અમે બરફથી છવાયેલા પર્વતો પર પહોંચ્યા. અમે એકબીજા ઉપર બરફના ગોળા બનાવી ફેંકવાની અને બરફનો માણસ બનાવવાની મજા માણી.

ઇવાણીનો છેલ્લો દિવસ

કેબુઆરી 21, 1984

અમે “કેમ્પફાયર” ની તૈયારી કરતાં હતા. દરેક જુથે કાર્યક્રમ રજૂ કર્યા. અમે કેમ્પફાયરમાં જોક્સ પર હસીને, ગાઈને તેમજ નૃત્ય કરીને મજા માણુંતાં હતાં. મધ્યરાત્રિ થઈ. બ્રિગેડીએર જ્ઞાનસિંહ ઉલ્લભ થયા અને મને બોલાવી. મેં વિચાર્યું, અરે! હવે મેં શું કર્યું? પરંતુ જ્યારે સાહેબે માણું નામ “સૌથી સારા પ્રદશન” માટે જાહેર કર્યું, હું સ્થિર ઉલ્લી જ રહી ગઈ તેમણે પણે રાણિર્વાદ રાણીયા આને પારા ગાલ પર મળીનાં આંચ આવવા લાગ્યા।

ચર્ચા કરો :

- તમારા મતે તંબુની આજુબાજુ ખાડો કેમ ઘોદવામાં આવ્યો ?
- સાપ કે બીજા જીવજંતુ તંબુની અંદર ન આવી શકે એટલા માટે તંબુની આજુબાજુ ખાડો ઘોદવામાં આવ્યો હશે.
- પર્વતારોહણ સિવાય, બીજુ કઈ પ્રવૃત્તિઓ સાહસિક ગણી શકાય ? કેમ ?
- રીવર રાફ્ટિંગ, સ્કૂબા ડાઇવિંગ, પેરા જ્લાયડિંગ વગરે સાહસિક પ્રવૃત્તી ગણી શકાય કારણે તેમાં આપણે ઉંચાઈ અથવા પાણી ના ડર નો સામનો કરવો પડે છે.

પર્વત ની ટોચ પર એકલા

પર્વતોમાં રહેતી બાર વર્ષની છોકરી શાળાની પિકનિકમાં બહાર આવી. તેણે તેના મિત્રો સાથે 4000 મીટર પર્વતની ટેકરી પર ચઢાણ કર્યું. છોકરીઓએ આ સાહસ મજા માટે કર્યું. જલ્દી અંધારું થઈ ગયું અને તેવો નીચે આવી શક્યા નહિ. તે ઠંડી અને ડરામણી રાત હતી. તેવો કોઈ પણ ઘોરાક વગાર એકલા હતાં. અને તે લાંબી રાત્રિ હતી.

બચેન્દ્રી પાલ ઉત્તરાખંડના ગાઢવાલ વિસ્તારના નાકુરી ગામમાં મોટા થયા હતાં. મોટા થયા પછી જ્યારે તે નહેરુ પર્વતારોહણ સંસ્થામાં જોડાયા, ત્યારે તેમના માર્ગદર્શક બ્રિગેડીએર જ્ઞાનસિંઘ હતાં. તેમણે તેમની તાલીમ સારી રીતે લીધી. તેમણે 1984 માં મહિલા પર્વતારોહણ અભ્યાસક્રમમાં મહિલાઓને તાલીમ આપવાનું ચાલુ કર્યું. બચેન્દ્રી માઉન્ટ એવરેસ્ટ ચઢાણ ટુકડીના સભ્ય તરીકે પસંદગી પામ્યાં.

અઠાર સભ્યોની ટીમમાં સાત મહિલાઓ હતી. 15 મેની રાત્રે આખી ટીમ 7300 મીટરની ઊંચાઈ ચઢી થાકી હતી. ટીમે તેમના તંબુ બાંધ્યા અને સૂઈ ગયાં મધ્ય રાત્રિની આસપાસ તેઓએ મોટો ધડાકો સાંભળ્યો અને પછી પછડાટનો અવાજ સાંભળ્યો. તેઓ જાગે તે પહેલા તંબુ ઉડી ગયાં અને કદીક ખૂબ ભારે તેમને અથડાયું. તે ખૂબજ ભયંકર બરફનું તોકાન હતું. બચેન્દ્ર બરફમાં લગભગ આખી દટાઇ ગઈ હતી. અને તેને માથામાં ઇજ થઈ હતી. ટીમ ના અન્ય સભ્યને પણ ઇજ થઈ હતી. બીજાઓએ બરફની લાકડી અને કુહાડીથી બરફ ખોટી બધાંને બહાર કાઢ્યા.

બાકીના બધાં ટીમના સભ્યો છાવણીમાં પાછા આવ્યા પરંતુ બચેન્દ્ર આગળ વધી. ધીમે ધીમે પહાડી તરફ ચઢી. બચેન્દ્રએ 8600 મીટર ઊંચો માઉન્ટ એવરેસ્ટ, જે નેપાળમાં સાગરમશ્યા કહેવાય છે ત્યાં 23મી મેના બપોરે 1 કલાક અને 7 મિનિટે પગ મૂક્યો.

તેમની સાથે ટીમના બીજા સભ્યો પણ હતાં. એકજ સમયે પહાડીની ટોચ પર બે જગ્ણા ઊભા રહી શકે તેમ ન હતું. કોઈ સરકે તો તેઓ હજારો કૂટ નીચે આવે. બચેન્દ્ર અને તેના સાથી બરફમાં ખાડો કર્યો અને કુહાડી સ્થિર બરફમાં ખોડી દીધી. તેનો કડીની જેમ ઉપયોગ કરી ને તેઓએ પોતાને દોરડા વડે બાંધ્યા, ત્યારબાદ જ તેઓ બંને ત્યાં ઊભા રહી શક્યાતે ઠંડી થી ધૂજતા હતા, પરંતુ સકળ થયાની હુંક અનુભવતા હતાં. તેમણે તેમનું માથું નમાવ્યું, ભારતનો રાષ્ટ્રર્ધ્યજ ફરકાવ્યો અને ફોટોગ્રાફ લીધા. તેમણે દુનિયાની સૌથી ઊંચી પહાડી પર તેતાલીસ મિનિટ વિતાવી

બચેન્દ્ર પાલ માઉન્ટ એવરેસ્ટની ટોચ પર ચઢનાર પ્રથમ ભારતીય મહિલા અને દુનિયાની પાંચમી મહિલા બન્યા.

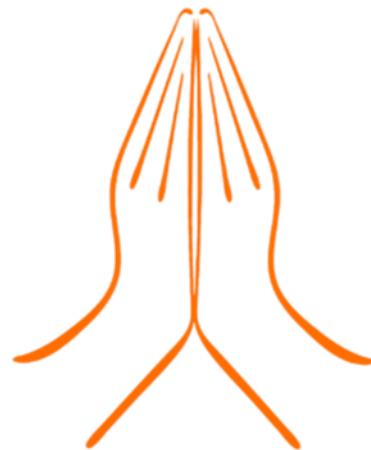

વિચારો :

- બચેન્ડ્રીએ પહાડી પર ભારતનો રાષ્ટ્રોધ્યજ કેમ ફરકાવ્યો ?
- આપણા દેશને સન્માન આપવા માટે બચેન્ડ્રીએ પહાડી પર ભારતનો રાષ્ટ્રોધ્યજ ફરકાવ્યો હતો.
- તમે આપણો રાષ્ટ્રોધ્યજ ક્યારે ફરકવેલો જોયો છે? આપણા રાષ્ટ્રોધ્યજ વિશે માહિતી મેળવો.
- આપણો રાષ્ટ્રોધ્યજ 15મી ઓગષ અને 26 મી જાન્યુઆરી ના દિવસે શાળાઓ સરકારી છમારતો અને લાલકિલ્લા પર ફરકવેલો જોવા મળે છે.
- તમે કોઈ બીજા દેશનો રાષ્ટ્રોધ્યજ જોયો છે ? ક્યાં ?
- હા મે ઘણાબધા દેશના રાષ્ટ્રોધ્યજ જોયા છે, ટીવીમાં, પુસ્તકોમાં અને ઇન્ટરનેટ પર.

Thank You...

પ્રેરણ એજયુકેશન લોલાયટી ક્રાચા સંચાલિત ®
OCEAN
કોચિંગ કલાસીસ

